

בעזהשי"ת

בעת רעוא דרעיון
שב"ק בחר בחוקותי תשפ"ו

י"ל שב"ק במדבר תשפ"ו – שנה ה' גליון י"ד

דברי תורה

מאת כ"ק מרן רבינו שליט"א

בעת רעוא דרעיון שב"ק בשלח – שירה תשפ"ו כב"פ

י"ל שב"ק יתרו תשפ"ו – שנה ה' גליון ו'

דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלקין

אנו מוחזקים ועומדים בימים קדושים ומרוממים, לאחר יום ל"ג בעומר שהלב מרגיש שעומדים למרגלות הר הקודש מירון, ואחר שבוע של הוד אשר תרעין פתוחין בו, וידוע מש"כ הבני יששכר (ל"ג בעומר מאמר ג סוף אות א) כי מ"ט ימי ספירת העומר נחלקים למספר ל"ב טו"ב, חלק הראשון הוא ל"ב ימים עד ל"ג בעומר, ואחר כך טו"ב הימים המתחילים מל"ג בעומר ואילך, בכך דבר בעתו מה טוב להרחיב את הדיבור אודות עבודת הלב להכשיר ולהכין את לבנו ושנשכים ונמצא ייחול לבבנו לטובה.

בפרשתנו 'ולא תנונו איש את עמיתו ויראת מאלקין', וברש"י 'ואם תאמר מי יודע אם נתכוונתי לרעה, לכך נאמר ויראת מאלקין, היודע מחשבות הוא יודע, כל דבר המסור ללב שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו נאמר בו ויראת

מאלקין'. וכן בפרשת קדושים כתוב 'מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקין', ודרשינן בגמרא (קידושין לב:): 'יכול יעצים ענינו כמי שלא ראהו, לכך נאמר ויראת מאלקין, שהרי דבר זה מסור ללבו של עושהו שאין מכיר בו אלא הוא, וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלקין'. שאם תאמר דבשלמא כשעובר על אונאת דברים ועושה את עצמו כמבקש טובתו של חבירו נאמר בו ויראת מאלקין, אלא אפילו במעשה של מה בכך כמו קימה והידור פני זקן, גם בזה מזהירו הכתוב שבדבר המסור ללב נאמר ויראת מאלקין שהוא יודע מחשבות ובוחר כליות ולב. וכן כתוב עוד בפרשת קדושים במדות ומשקלות 'אבני צדק אפת צדק והין צדק יהיה לכם אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים' אמרינן בגמרא (בבא מציעא סא:): 'אני הבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור, ואני הנאמן ליפרע ממי שטומן משקלותיו

ומקלו מגיד לו לטהר את השרץ ונעשית לו כהיתר גמור.

אל תהי רשע בפני עצמך

בימים שאחר ל"ג בעומר הרי ידוע כמה מאמרים של רבי שמעון שהמחשבה היא הקובעת ואזלינן בתר מחשבה אפילו אם מעשיו מוכיחים להיפוך. ובמשנה (אבות פרק ב משנה יג) אמר רבי שמעון בן נתנאל 'אל תהי רשע בפני עצמך'.

החפץ חיים בספרו שם עולם (שער התחזקות פרק שמיני) האריך נפלאות בכוונת 'אל תהי רשע בפני עצמך', שלא רק במסתרים לא יהיה אדם רשע בינו לבין עצמו כשאין אדם רואהו, אלא יש כאן כוונה עמוקה מאד שצריך האדם לשקול בפלס מעשיו לצאת ידי שמים בכל דבר שהוא עושה, ועל כל פנים לפי קט שכלו לא יהיה רשע, דהיינו שאם מכיר על איזה דבר שהוא עבירה והוא מסוגל לפעול בנפשו לעבור על זה ולהמרות פי ה', הרי עונו חמור עד מאד, ואפילו מדת 'ארך אפים' של שלש עשרה מדות לא יועיל לו ח"ו, וכדאיתא בתנא דבי אליהו (רבה פרק כט) 'בשעה שעלה משה למרום מצאו להקדוש ברוך הוא שהיה כותב 'ארך אפים', אמר לו תינח לצדיק לרשעים למה, אמר לו חיך שתצטרך לך, ובשעה שיצא הקצף מפני ה' על מעשה מרגלים התפלל משה 'ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים' מה כתיב אחריו 'ויאמר ה' סלחתי כדברך'. ותנא דבי אליהו מסיק 'מכאן אמרו, כל המכיר בדברי תורה ועובר עליהן הרי זה רשע גמור'. כי נעשה

במלח להונות את הבריות שאין מכירין בהם'. ובפרשתן בברכות ותוכחות כתוב כמה פעמים הלשון 'ולא תגעל נפשי אתכם' שהוא דבר התלוי בלב.

הלב חומד לתור אחר זוהמת הגוף

כשבאו בני ישראל למדבר סיני בשביל לקבל התורה פסקה זוהמתן (שבת קמו.), והיינו כל חמדות ותאוות הלב לעניני עולם וחיי שעה של חומר עביות הגוף, וכל זוהמא נבעה מן הלב מכיון שהלב חומד ומתאוה לכל מיני תענוגי העולם, וכח זה בא מהצרעת משכא דחויא אשר הטיל זוהמא בשעת חטא עץ הדעת.

בגמרא (קידושין כ.) הפליגו חז"ל מאד בעוון הנושא ונותן בפירות שביעית: 'רבי יוסי ברבי חנינא אומר בא וראה כמה קשה אבקה של שביעית, אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו שנאמר בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו וסמך ליה וכי תמכרו ממכר לעמיתך וגו', לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו שנאמר כי ימוך אחיך ומך מאחוזתו, לא באת לידו עד שמוכר את ביתו שנאמר כי ימכור בית מושב עיר חומה, מאי שנא התם דאמר לא הרגיש ומאי שנא הכא דאמר לא באת לידו, כדרב הונא דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו, הותרה לו סלקא דעתך, אלא נעשית לו כהיתר'. ורש"י בסוף פרשת בהר מביא ברייתא זו. וגם בזה טמון נקודת הלב, שנעשה כמין סדק ובקיעה בלבו שאין הדבר חמור כל כך עד שלבו אומר לו

מעלה וכל המלאכים ושרפים, מה מאד תגדל בשתו כשיזכור אז מעשיו המגונים שהיה כבוד ה' הפקר בעיניו, ואז גם יצעק לא יועיל לו כלום. וכל זה צריך האדם להתבונן בעודו בחיים וישוב אל ה' וטוב לו.

מחשבתו של אדם היא הקובעת שעל אותו מעשה יש אשר אין דינו חמור כל כך, ויש שעל ידי קביעות מחשבתו דינו נחרץ בכל חומר הדין. כמו כן מדה טובה מרובה שאם האדם עושה מעשה טוב במחשבה הראויה והרצויה להכין ולהכשיר לבו בהתבוננות לפני מי הוא עמל, עד כמה יזכה על ידי זה לחיי נצח. וזאת תקותנו האחרונה שאנו נאחזים בה כטובע האוחז בקש, כי אנו רחוקים אלפיים אמה כמטחוי קשת מן אבותינו ורבותינו שבדורות הראשונים שהיתה קטניהם עבה ממתננו, אבל על כל פנים נשאר לנו להתחבר אליהם בלבנו ובמחשבתנו ליצור בקרבנו הרגש ונטייה פנימית לכל הקדוש והיקר לנו ולנשמותינו, ואם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים (שבת קיב:).

כח הלב הוא הנשק האחרון שנשאר לנו שכל חלקי הנפש תלויים בלב, וכמו שאומרים בתפילת הרבי רבי אלימלך זי"ע 'שנייחד את לבנו ומחשבותינו ודיבורנו ומעשינו וכל תנועותינו והרגשותינו וכו' וטהר לבנו וקדשנו, ותטע אהבתך ויראתך בלבנו תמיד', ועוד פעמים מזכיר עבודת הכשרת הלב שהוא תכלית האדם מכיון דרחמנא ליבא בעי. וכך נהיה יהודים 'אמיתיים' המרגישים אש האמונה והתלהבות דקדושה ושלא

כהכרעה עם משה רבינו שעל עבירות שאין האדם מכיר בהם כל כך יהיה ארך אפים אף לרשעים.

ודבר זה שייך בכל מצוות התורה שלא יהיה הפקר בעיניו רצון קונו, על דרך משל: בעל הבית העוסק במסחר צריך ליזהר שיהיו ידיו נקיות מכל סרך גזל, אבל אם אינו נזהר בכך אין עוונות חמור כל כך, מה שאין כן אם מערב סחורה רעה בתוך סחורתו שלא יכיר בה הקונה או מטעהו במדות ומשקלות אזי עוונות גדול מנשוא באשר שהוא עובר על 'ואל תהי רשע בפני עצמך'. וכן בענינים אחרים שבין אדם לחבירו התלויים במעשה דיבור ומחשבה, שאם עובר עליהם בשאט נפש נעשים לו כהיתר הרי הוא 'רשע בפני עצמך'. ומאריך בזה עוד לענין מי שמפסיד סוף זמן קריאת שמע או המבטל מצות עשה של תלמוד תורה, אזי אם היה יכול ללמוד יותר אלא שהתירשל בכך ואיבד זמנו לריק לא יהיה נקי בבית דין של מעלה אבל אין דינו חמור כל כך ממי שהופקר ונתבטל אצלו לגמרי מצות תלמוד תורה עד שהולך בטל כמה חדשים בלי לפתוח ספר אף בתוך זמנים שהוא פנוי לגמרי.

קביעות הלב להרגיש פנימיות הקדושה

אם יתבונן אדם תמיד כי לא לעולם חוסן ויבא עת שלא יהיה לו אל מי לצעוק כי אם אל הבוכ"ע, כי ביום בהיר אחד יפשיט מעליו מלבושו הגשמי ויצטרך לעלות למעלה אל מקור מחצבתו ליתן דין וחשבון ולהתייצב לפני בית דין של

ה' בעת שובם ויבואו להתודות צריכין להתודות גם כן כי אבותיהם חטאו, והוא אומר והתודו עונם, כדי להסיר טעות שהיו בו שאין זה מעשה רע ממה שעשאוהו ראשונים ולא נענשו, ויאמרו בפיהם אבותינו חטאו והרשיעו ואנחנו עונותיהם סבלנו לצד שאחזו מעשי אבותיהם בידיהם, כי מחשבת טעות זה שהעונשים היו באים בקרי יחשבהו ה' עון שצריך וידי עלי כשאר עבירות'.

הדברים נוראים, שאין פירוש הפסוק שלאחר שיתודו על עונם בבואם לשוב עד ה' אלקיהם אז ילך עמם בקרי, אלא שבתחילה כשבאו העונשים חשבו בהקשות לבם שהעונשים באים בטבע ובקרי כדרך העולם ולא יד ה' עשתה זאת, ועתה כשישיבו בתשובה צריכים להתודות גם על עון זה של תליית העונשים והתוכחות בקרי ולא בהשגחה עליונה שהתנהג בהם מדה כנגד מדה, כי שכחו 'ומשלם לשונאיו אל פניו' ופוקד עון אבות על בנים ועל בני בנים ועל שלשים ורבעים, ולא התפעלו מכל מה שראו עיניהם במוחש, וממילא אף אתם גרמו במעשיכם שאלך אף אני עמכם בחמת קרי להוסיף שבע על חטאתיכם להעביר אתכם מעל שולחנו ולהגלותכם מביתי ומארצי. ועתה על ידי הכנעה לבד יהיה להם הרווחה, וכלשונו 'שעל ידי הכנעה לבד ירצו את עונם ולא יצטרכו למירוק אחר', כי טובה מרדות אחת בלבו של אדם ממה מלקיות.

ומצאת את לבבו נאמן לפניך

הודאה על האמת ולהצדיק דרכי

יהיה לנו מגע ומשא עם שום קרירות, וכשלומד ספרי חסידות ויראים יכנסו הדברים לתוך חדרי הלב. הרי אמרו (ברכות ז.) טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר ממה מלקיות שנאמר תחת גערה במבין מהכות כסיל במאה. ובפרט כשעומדים לקראת ימי קבלת התורה, ידוע דברי קדשו של העבודת ישראל שבכל יום מראש חודש סיון ילמוד פסוקי התורה מה שהיה באותו יום כשהיו ישראל במדבר סיני. גם פרשיות ואתחנן ועקב שבמשנה תורה מסוגלים להלהיב הלב לקבלת עול תורה ומלכות שמים.

והתודו את עונם אשר הלכו עמי בקרי

בסוף פסוקי התוכחה כתוב 'והתודו את עונם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי ואף אשר הלכו עמי בקרי אף אני עלך עמם בקרי', ולכאורה קשה הרי כבר התודו את עונם וזהו אחד מחלקי התשובה, ואם כן מדוע יענשו שילך עמם הקב"ה בחמת קרי, ועיין מה שכתבו רמב"ן וכלי יקר. והאור החיים הק' כתב בזה: 'כי לצד שטעות מתמידי העבירות תבא להם מעין טועה בראותם מה שלפניהם אשר התעו עול שנה אחר שנה ודרכם צלחה, ושלותם רבה לאין חקר אף כי חטאתם כבדה, מזה לא יפחד עשות רשע וימאן לקחת מוסר כי יגדל ביחון הראות מהודעת המוכיח מיעודי התורה, ודבר זה כילה אמונת עם בני ישראל בעונש הרשע ושכר הצדיק. וכמו כן הנה עם בני ישראל לא הביא ה' עליהם מוסר עד אשר עונות ראשונים גברו ועלו למעלה ראש וכו', לזה אמר

האמת המוחלט התקוע וקבוע בתוכנו, שעל זה מודים ומשבחים 'ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו'.

הרי כשלומד או שומע דברי מוסר וחסידות ורעיונות בעבודת ה' נכנסים הדברים ללבו ומדברים אליו עד דכדוכה של נפש ומניח הדברים להמריץ אותו וליכנס בו עד שהדברים קולטים בפנימיותו ואינו משתמט את עצמו בדא והא, כי מושרש בנו מאבותינו ההכנעה והאמונה לא להמיר אמונתנו עד זיבולא בתרייתא ואם יקטלני לו אייחל, ולא כאומות העולם שכאשר היה יקצץ וקלל מלכו ואלקיו, ומי גוי גדול אשר קרובים אל ה' אלקינו בכל קראנו אליו, אלא שכשעסוקים לשקול מעשינו עלול לחשוב שכביכול נתרופפה הקשר בינו לבין קונו, ולזאת נגביר בתוכנו כח הלב להכיר בהכרה אמיתית וודאית שכל מחשבותינו וכל רעותא דלבא הכל הוא מאתו יתברך וכל מגמתנו ותשוקתנו אך לעשות נחת רוח לפניו כל הימים, ובמחשבה וקבלה זו נזכה לסיוע דלעילא של הבא ליטהר מסייעין אותו.

ההשגחה בכל חלקי ההנהגה זהו אשר ה' דורש מאתנו. הנה כשבאו בני ישראל מדבר סיני אמרו חז"ל 'מה ביאתם לסיני בתשובה אף נסיעתם מרפידים בתשובה', זהו תפקידנו לעת כזאת, אל תהי רשע בפני עצמך, להתייצב לפני הבוכ"ע ככלי מלא בושה וכלימה על פחיתות ערכנו ומיעוט מעשינו הטובים, אלא שבלבנו בוערת אש התשוקה לעובדו באמת ובתמים, בפרט בזמנים גבוהים של ל"ג בעומר וקבלת התורה שעל אף ההתרוממות מרגיש מרוחק וכבוי, ונושא עיניו למרום שהוא משתוקק בעומק הלב להרגיש ולחיות 'כן בקודש חזיתך לראות עץ וכבודך', ברצון להיות לו רצון. ומזה עצמו עושה תפילה ובקשה מתוך שקלא וטריא ומשא ומתן לשטוח תחינתו לפניו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם בלא לב ולב, ומוכן ומזומן להתנער ולהתנתק מכל השקר והסיג המתדבק בו מצד עביות החומר, ומגלה דעתו שבפנימיות לבו חפץ לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה ולזכות להיות חלק בלתי נפרד מממלכת כהנים וגוי קדוש, למצוא את לבבו נאמן לעבודת ה' באהבה יראה ודביקות ותמימות.

קבלת התורה שיהיו הדברים קבועים על לבבכם ונפשכם

בדברי תורה שנדפס בשבוע זה מובא דברי תורה של גיסי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מקרית צאנז שאמר בשנת תשנ"ז על דברי הגמרא (שבת פח.) כפה עליהם הר כגיגית אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. שבמעמד הר סיני אמרו בני ישראל נעשה ונשמע, ואז היו במדרגה

כך אומרים בוידי הגדול דרבינו נסים 'מנהג בית דינך הצדק לא כמנהג בתי דינין של בני אדם, שמדת בני אדם כשהוא טובע את חבירו בממון אל בית דין או אל השופט אם יכפור ינצל מן הממון ואם יודה מתחייב ליתן, ובית דינך הצדק לא כן הוא, אלא אם יכפור אדם אוי לו ואוי לנפשו, ואם מודה ועוזב אתה מרחמהו'. זהו ההכנה שאנו מסוגלים לבא ולהתייצב בשערי העבודה, בסך הכל לעורר נקודת הלב הפנימית שהוא

שהיו יכולים לעשות ולקיים מצוות ה', אבל קורא הדורות מראש צפה שיבואו עתים שלא יהיה לאל ידם לעשות ברבות הגליות והצרות והמניעות, אך גם בצוקי הזמנים עדיין נשאר להם חלק ה'לב' להשתוקק ולכסוף מתי אבא ואראה פני אלקים. וזה אמר להם שלא יתלו דברי הברית של קבלת התורה במעשים בלבד אלא שתהיה הכוונה וחשקת הלב עסק גדול שגופי תורה תלויין בה, אם תקבלו עליכם קבלת יסוד שלא תזוע ממנו גם בזמנים החשכים והאפלים ביותר בעומק הגלות מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם כשיבואו זמנים מבלי יכולת לקיים מעשי המצוות וגם לא תהיה לכם קבלה חרוטה וגמורה על לוח הלב.

כשאיש הישראלי מכין ומכשיר

את לבבו מתעורר בקרבו ניצוצות של חשק וקדושה ורצון טוב, הבו להחשיב ולהעריך רעותא דלבא בקרבנו ולא לזלזל בו, להיות אמת'דיג ולא עבר ושנה נעשית לו כהיתר, אלא במקום זה 'תרגילנו במצותיך' עד שיהיו רגלינו מוליכות אותנו לבתי כנסיות ובתי מדרשות לייחד שמו באהבה להיות רגיל לבקש אמת, ואז נוכל להיות סמוכים ובטוחים שהקדושה לא תמוש מאתנו לעולמי עד ולנצח נצחים, וכשיכנע לב הערל נזכה שיהיה ה' מתהלך בקרבנו כהבטחת והתהלכתי בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם, הן ברוחניות והן בגשמיות ושני כתרם יחזרו לנו כאשר פדויי ה' ישובון ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה בגאולת עולם במהרה בימינו אמן.